

ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ ՈՐՈՇՈՒՄ

ՀՀ, 0015, ք. Երևան, Արգիշտիի 1

№ 5189-Ա

« 23 » հոկտեմբերի 2026թ.

ԴԻՄՈՒՄԸ ՄԵՐԺԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1. Որոշմամբ լուծվող հարցի նկարագրությունը.

Երևանի քաղաքապետարան հասցեագրված Աղասի Կարապետյանի ներկայացուցիչներ Ռուբեն Բալոյանի և Զարուհի Վարդանյանի 2026 թվականի սեպտեմբերի 24-ի թիվ Դ-103650-26 դիմումի (այսուհետ՝ նաև Դիմում) հիման վրա «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի դրույթներին համապատասխան իրականացվել է վարչարարություն:

Դիմումով ներկայացված պահանջի քննության կապակցությամբ 2026 թվականի հոկտեմբերի 7-ին, ժամը 10:30-ին հրավիրված լսումներին մասնակցելու նպատակով պատշաճ ծանուցվել են Աղասի Կարապետյանի ներկայացուցիչներ Ռուբեն Բալոյանը և Զարուհի Վարդանյանը (ծանուցման փոստային առաքանիներ թիվ AL0135742397AM և թիվ AL0135733840AM), սակայն հրավիրված լսումներին չեն ներկայացել:

Ուսումնասիրելով Դիմումը, դրան կից ներկայացված ապացույցները, գնահատելով Դիմումի առարկային առնչվող բոլոր փաստական հանգամանքները, պարզվել է հետևյալը.

2. Որոշման կայացման համար հիմք հանդիսացող փաստերը.

2026 թվականի սեպտեմբերի 24-ի թիվ Դ-103650-26 դիմումով Աղասի Կարապետյանի ներկայացուցիչներ Ռուբեն Բալոյանը և Զարուհի Կարապետյանը, հիմք ընդունելով թիվ ՎԴ/10905/05/23 վարչական գործով ընդունված և օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտերը, «Վարպետ փորձագետների միություն» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության փորձագետի 2023 թվականի օգոստոսի 15-ի թիվ ՎՊ-034-23 ավտոտեխնիկական եզրակացությունը, «Էքսպերտ Սիթի» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության փորձագետի 2023 թվականի հուլիսի 31-ի ապրանքագիտական եզրակացությունը, Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության աշխատակցի կողմից 2023 թվականի հունիսի 27-ին կազմված՝ նյութական վնասով ճանապարհատրանսպորտային պատահարի մասին թիվ 345340 արձանագրությունը, պատահարի վայրի սխեման, փաստաբան Ռուբեն Բալոյանի կողմից 2023 թվականի օգոստոսի 2-ին կազմված՝ անձին գրավոր հարցման ենթարկելու մասին արձանագրությունը, Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության «Ճանապարհային ոստիկանություն» ծառայության պետի պաշտոնակատարի 2023 թվականի նոյեմբերի 6-ի թիվ 07.09.133455 գրությունը, խնդրել են ընդունել բարենպաստ վարչական ակտ, այն է՝ հատուցել Երևան համայնքի ոչ

իրավաչափ վարչարարության, այն է՝ 2023 թվականի հունիսի 27-ին ժամը 21:45-ի սահմաններում ք.Երևան, Ծովակալ Իսակովի պողոտայում 1915 թվականի զոհերի հուշարձանի դիմացի հատվածի բաց դիտահորից առաջ ՃԵԿ-ի Ձև 1-ի 1.33 «Այլ վտանգներ» ճանապարհային նախագգուշացնող նշանի տեղադրված չլինելու հետևանքով տեղի ունեցած վթարի արդյունքում դիմող Աղասի Կարապետյանին պատճառված վնասը, որը կազմում է 6.096.000 (վեց միլիոն իննսունվեց հազար) ՀՀ դրամ:

2018 թվականի հուլիսի 17-ին տրված տրանսպորտային միջոցի հաշվառման թիվ KE739535 վկայագրի համաձայն՝ 2023 թվականի հունիսի 27-ի դրությամբ «LEXUS» մակնիշի «50 US 550» հաշվառման համարանիշի փոխադրամիջոցը հանդիսացել է Աղասի Կարապետյանի սեփականությունը:

Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության աշխատակցի կողմից 2023 թվականի հունիսի 27-ին կազմված՝ նյութական վնասով ճանապարհատրանսպորտային պատահարի մասին թիվ 345340 արձանագրության համաձայն՝ նույն օրը Հովհաննես Կարապետյանի վարած՝ «LEXUS» մակնիշի «50 US 550» հաշվառման համարանիշի տրանսպորտային միջոցը Երևան քաղաքի Իսակովի պողոտայում 1915 թվականի զոհերի հուշարձանի դիմացի հատվածում ենթարկվել է ինքնավթրի, ինչի կապակցությամբ Հովհաննես Կարապետյանը գրավոր հայտնել է, որ վթարի պատճառը հանդիսացել է ճանապարհի աջ հատվածում գտնվող բաց դիտահորը:

Փաստաբան Ռուբեն Բալոյանի կողմից կազմված՝ «Անձին գրավոր հարցման ենթարկելու մասին» 2023 թվականի օգոստոսի 2-ի արձանագրության բովանդակության համաձայն՝ Հովհաննես Կարապետյանը գրավոր հայտնել է հետևյալը. «... 2023 թվականի հունիսի 27-ին ժամը 22:10-ի սահմաններում «LEXUS» մակնիշի «50 US 550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայով ընթանում էի Իսակովի պողոտայով մոտ 60կմ/ժ արագությամբ մոտակա լույսերով առաջին գոտով, նշված պահին բոլոր գոտիներով ընթանում էին տարբեր մակնիշի մեքենաներ, այսինքն 3 գոտիներն էլ զբաղված էին: ճանապարհը լուսավորվում էր արհեստական լույսով, իմ և առջևիցս ընթացող ավտոմեքենայի միջև տարածությունը, հեռավորությունը մոտ 10-12 մետր էր: (...):»:

Դիմումին կից ներկայացված «Վարպետ փորձագետների միություն» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության փորձագետի 2023 թվականի օգոստոսի 15-ի թիվ ՎՊ-034-23 ավտոտեխնիկական եզրակացության (այսուհետ՝ Ավտոտեխնիկական եզրակացություն) «Հետևություններ» բաժնում փորձագետը նշել է հետևյալը. «Տվյալ ճանապարհատրանսպորտային պատահարի առաջացումը տեխնիկական տեսակետից պայմանավորված է եղել երթևեկելի մասում բաց դիտահորի առկայությամբ:

Առաջադրված պայմաններում «LEXUS» մակնիշի ավտոմոբիլի վարորդի կողմից թույլ տրված այնպիսի գործողություններ, որպիսիք տեխնիկական տեսակետից հակասեին ՃԵԿ-ի Օրենքի պահանջներին ու պայմանավորած լինեին տվյալ պատահարի առաջացումը, ինչպես նաև այն կանխելու տեխնիկական հնարավորություններ, չեն դիտվում:

Առաջադրված պայմաններում դեպքի վայրի ճանապարհը, ճանապարհային երթևեկության կազմակերպման տեխնիկական միջոցները՝ ճանապարհային նշանները, երթևեկության համար անվտանգ վիճակում չպահպանելու և օրենսդրության, ստանդարտների, նորմերի և կանոնների պահանջները չապահովելու առումով ճանապարհի, դրա ինժեներական կառույցների և ճանապարհային երթևեկության կազմակերպման տեխնիկական միջոցների պահպանման համար պատասխանատու, ինչպես նաև ճանապարհը տնօրինող կամ սահմանված կարգով սպասարկող անձինք թույլ

են տվել գործողություններ, որոնք տեխնիկական տեսակետից հակասել են Օրենքի 21 հոդվածի 1-ին կետի և 19 հոդվածի 3-րդ կետի պահանջներին»:

Ավտոտեխնիկական եզրակացության համար ելակետային տվյալներ են հանդիսացել Հայաստանի Հանրապետության ներքին գործերի նախարարության ոստիկանության աշխատակցի կողմից կազմված՝ «Նյութական վնասով ճանապարհատրանսպորտային պատահարի մասին» թիվ 345340 արձանագրությունը, պատահարի վայրի սխեման, փաստաբան Ռուբեն Բալոյանի կողմից կազմված՝ «Անձին գրավոր հարցման ենթարկելու մասին» 2023 թվականի օգոստոսի 2-ի արձանագրությունը:

Դիմումին կից ներկայացված «Էքսպերտ Սիթի» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության փորձագետի 2023 թվականի հուլիսի 31-ի թիվ Ա-11823 ապրանքագիտական եզրակացության (այսուհետ՝ Ապրանքագիտական եզրակացություն) «Հետևություններ» բաժնում փորձագետը նշել է հետևյալը. «Փորձաքննության ներկայացված «LEXUS» մակնիշի «50US550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայի գույքային վնասի չափը, արժեքային արտահայտությամբ, 2023 թվականի հունիսի 27-ի դրությամբ, գործող շուկայական գներով կազմում է՝ 6.096.000 (վեց միլիոն իննսունվեց հազար) ՀՀ դրամ»:

Դիմումին կից չեն ներկայացվել 2023 թվականի հունիսի 27-ին Երևան քաղաքի Իսակովի պողոտայում 1915 թվականի զոհերի հուշարձանի դիմացի հատվածում «LEXUS» մակնիշի «50US550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայի մասնակցությամբ տեղի ունեցած ճանապարհատրանսպորտային պատահարին հանգեցրած հանգամանքները հետազոտող և ավտոմեքենայի հետքաբանական փորձագիտական եզրակացություններ, որոնց բացակայության պայմաններում Դիմումի վարույթի նյութերում առկա չեն պատահարին նախորդած պահին ինքնավթարի ենթարկված ավտոմեքենան ընթանալու արագության, վարորդի օրգանիզմում ալկոհոլի պարունակության ստուգման արդյունքների, ավտոմեքենան արգելակելու, ճանապարհին առկա խոչընդոտը կամ երթևեկության վտանգը՝ պատահարը կանխելու համար անհրաժեշտ ժամանակամիջոցին հայտնաբերելու, ճանապարհին առկա խոչընդոտը շրջանցելու, պատահարը կանխելու անհնարինության վերաբերյալ հավաստի, օբյեկտիվ և փորձագետի կողմից բացահայտված ելակետային տվյալներ, պատահարից հետո վթարված ավտոմեքենայի արագության ցուցիչը, վթարի վայրում ավտոմեքենայի անվադողերի արգելակման հետքերը (հետքերի ուղղությունը, երկարությունը և այլն) և վթարին հանգեցրած գործոններն ու իրական իրադրությունը բացահայտող մյուս հարցերը փորձագիտական հետազոտման առարկա դարձված լինելու արդյունքում կազմված՝ օբյեկտիվ հետևություններ պարունակող փորձագիտական եզրակացություններ:

Դիմումին կից չեն ներկայացվել թիվ ՎԴ/10905/05/23 վարչական գործով Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարանի՝ 2024 թվականի հոկտեմբերի 14-ի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռով (այսուհետ՝ Վճիռ) ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի անգործության և 2023 թվականի հունիսի 27-ին Երևան քաղաքի Իսակովի պողոտայում 1915 թվականի զոհերի հուշարձանի դիմացի հատվածում «LEXUS» մակնիշի «50US550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայի մասնակցությամբ տեղի ունեցած ճանապարհատրանսպորտային պատահարի միջև պատճառահետևանքային կապի առկայությունն ու Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի անգործության և 6.096.000 (վեց միլիոն իննսունվեց հազար) ՀՀ դրամ ենթադրյալ վնասի միջև պատճառահետևանքային կապի առկայությունը հիմնավորող ապացույցներ, ինչպես նաև չեն ներկայացվել 6.096.000 (վեց միլիոն իննսունվեց հազար) ՀՀ դրամ ենթադրյալ վնասը

Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի անգործության ուղղակի, անմիջական և անխուսափելի հետևանքը հանդիսանալու հանգամանքը հիմնավորող ապացույցներ:

3. Որոշումն ընդունելու հիմնավորումները.

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 17-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ անձը, ում իրավունքը խախտվել է, կարող է պահանջել իրեն պատճառված վնասների լրիվ հատուցում, եթե վնասների հատուցման ավելի պակաս չափ նախատեսված չէ օրենքով կամ պայմանագրով:

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ վնասներ են՝ իրավունքը խախտված անձի ծախսերը, որ նա կատարել է կամ պետք է կատարի խախտված իրավունքը վերականգնելու համար, նրա գույքի կորուստը կամ վնասվածքը (իրական վնաս), ինչպես նաև չստացված եկամուտները, որոնք այդ անձը կստանար քաղաքացիական շրջանառության սովորական պայմաններում, եթե նրա իրավունքը չխախտվեր (բաց թողնված օգուտ):

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 1063-րդ հոդվածի համաձայն՝ քաղաքացուն կամ իրավաբանական անձին պետական մարմինների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կամ դրանց պաշտոնատար անձանց ապօրինի գործողություններով (անգործությամբ)՝ ներառյալ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի՝ օրենքին կամ այլ իրավական ակտին չհամապատասխանող ակտ հրապարակելու հետևանքով, պատճառված վնասը հատուցում է Հայաստանի Հանրապետությունը կամ համապատասխան համայնքը:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 42-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վարչական մարմինը վարչական վարույթում որպես ապացույց գնահատում է գործում առկա բացատրությունները, ցուցմունքները, փորձագիտական եզրակացությունները, փաստաթղթերը, նյութերը, իրերը, ինչպես նաև այն հանգամանքները, որոնք իր հայեցողությամբ այդ մարմինը պիտանի և անհրաժեշտ է համարում գործի փաստական հանգամանքների բացահայտման և գնահատման համար:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» կետի համաձայն՝ անձի և վարչական մարմնի փոխհարաբերություններում ապացուցման պարտականությունը կրում է՝ անձը՝ նրա համար բարենպաստ փաստական հանգամանքների առկայության դեպքում:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 96-րդ հոդվածի համաձայն՝ վնասի հատուցում չի իրականացվում, քանի դեռ վարչական մարմնի իրավական ակտը, գործողությունը կամ անգործությունը, որով անձին վնաս է հասցվել, սահմանված կարգով ոչ իրավաչափ չի ճանաչվել, բացառությամբ սույն օրենքի 109-րդ հոդվածով նախատեսված դեպքերի:

Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը թիվ ՎԴ/1761/05/14 վարչական գործով 2016 թվականի դեկտեմբերի 26-ին կայացված որոշմամբ տվել է հետևյալ պարզաբանումը.

«Այսպիսով, ոչ իրավաչափ վարչարարության արդյունքում պետության պատասխանատվության պայմաններն են վնասի առկայությունը և դրա վրա հասնելը (պատճառվելը) ոչ իրավաչափ վարչարարության հետևանքով: Այսինքն՝ վարչական մարմինների պարտականությունների խախտման և վնասի պատճառման միջև պետք է առկա լինի իրավական նշանակություն ունեցող պատճառահետևանքային կապը: Այլ կերպ ասած՝ վարչարարությունն ոչ իրավաչափ ճանաչելը դեռևս չի նշանակում, որ անձը վնասը կրել է հենց վարչարարության հետևանքով. անհրաժեշտ է, որ վարչարարության և

պատճառված վնասի միջև առկա լինի անմիջական պատճառահետևանքային կապ: Պատճառահետևանքային կապի հարցը յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում առանձին գնահատման առարկա պետք է դառնա, և դրա առկայությունը որոշելիս առանցքային պետք է համարվի այն գաղափարը, որ պատճառահետևանքային կապի առկայության մասին կարող է խոսք լինել միայն այն դեպքում, երբ վնասի առաջացումը ոչ իրավաչափ վարչարարության անխուսափելի և անմիջական արդյունքն է: Հետևաբար ոչ իրավաչափ վարչարարության և առաջացած վնասների միջև պատճառահետևանքային կապ կարող է առկա լինել, եթե վնասի առաջացումը հանդիսանում է իրականացված վարչարարության օբյեկտիվորեն անհրաժեշտ և ուղղակի արդյունքը: Եթե բացասական հետևանքները կարող էին առաջանալ նաև առանց ոչ իրավաչափ վարչարարության (իսկ օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև իրավաչափ վարչարարության), ուրեմն դրանց միջև պատճառահետևանքային կապը բացակայում է:

Վերոգրյալի հիման վրա Վճռաբեկ դատարանը եզրակացնում է, որ նշված պայմաններից թեկուզ մեկի բացակայությունը բացառում է վնասի հատուցման պահանջի բավարարման հնարավորությունը:»:

Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը թիվ ՎԴ/0832/05/16 վարչական գործով 2018 թվականի նոյեմբերի 30-ին կայացված որոշմամբ տվել է հետևյալ պարզաբանումը.

«Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանն անհրաժեշտ է համարել հավելել, որ պատճառական կապն արտացոլում է երևույթների անհրաժեշտ ծագումնաբանական կապը, երբ մի երևույթը՝ պատճառը, որոշակի պայմանների առկայության դեպքում անհրաժեշտաբար առաջացնում է մյուսը՝ հետևանքը: Ընդ որում, կոնկրետ ոչ իրավաչափ վարչարարությամբ վնաս պատճառելու իրավահարաբերությունում վնասի հատուցման նախապայմանների առկայության հարցը լուծելիս էական է իրավական նշանակություն ունեցող պատճառական կապի առկայության հարցը պարզելը: Իսկ պատճառական կապն ունի իրավական նշանակություն, երբ վնաս պատճառողի վարքագիծը վնասակար հետևանքի հնարավորությունը դարձրել է իրականություն կամ պայմանավորել է այդ հետևանքի առաջացման կոնկրետ հնարավորությունը: Այսպիսով, ՀՀ վճռաբեկ դատարանը գտել է, որ ոչ իրավաչափ վարչարարությամբ պատճառված վնասի հատուցման համար պատճառական կապի առկայության հարցում էական է այն հանգամանքը, թե վարչական մարմնի ոչ իրավաչափ վարչական ակտը, գործողությունը կամ անգործությունն արդյո՞ք անմիջականորեն հանգեցրել են ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձին հասցված վնասի առաջացմանը, թե՛ ոչ:»:

Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը թիվ ՎԴ/2157/05/19 վարչական գործով 2023 թվականի հոկտեմբերի 2-ին կայացված որոշմամբ տվել է հետևյալ պարզաբանումը.

«Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը մեկ այլ որոշմամբ հավելել է, որ թեև պատճառահետևանքային կապը վնասի հատուցման վերաբերյալ վճեռում հանդիսանում է ապացուցման առարկայի տարր, այդուհանդերձ օրենսդիրը չի սահմանել պատճառահետևանքային կապի կոնկրետ հասկացությունը կամ վճեռում դրա հաստատման չափանիշները: Միևնույն ժամանակ, խուսափելու համար այն տարրնկալումներից, որ պատճառահետևանքային կապը ոչ իրավաչափ (օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև իրավաչափ) վարչարարության և պատճառված վնասի առաջացման անմիջական և անխուսափելի հետևանք է, ՀՀ վճռաբեկ դատարանը հարկ է համարել ընդգծել, որ, որպես վնասի կազմի առանձին բաղադրատարր, պատճառահետևանքային կապը ենթակա է

ինքնուրույն ապացուցման: Այսինքն, պատճառահետևանքային կապի առկայության հարցը յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում պետք է առանձին գնահատման առարկա դառնա: Ըստ այդմ, ոչ իրավաչափ (օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև իրավաչափ) վարչարարության և պատճառված վնասի միջև պատճառահետևանքային կապի առկայության փաստն ապացուցված կհամարվի, երբ հիմնավորվի, որ վնասը հանդիսացել է ոչ իրավաչափ (օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև իրավաչափ) վարչարարության ուղղակի, անմիջական հետևանք: Հակառակ պարագայում, երբ վնասը չի առաջացել ոչ իրավաչափ (կամ իրավաչափ) վարչարարության արդյունքում, կամ ոչ իրավաչափ (կամ իրավաչափ) վարչարարության և վնասի միջև կապն անուղղակի է, ապա վնասի հատուցման համար անհրաժեշտ պատճառահետևանքային կապի պայմանը չի կարող համարվել առկա և հիմք հանդիսանալ վնասի հատուցման պահանջը բավարարելու համար: Ուստի, բոլոր դեպքերում նմանատիպ վեճերով հարցերի լուծման համար անհրաժեշտ է՝ պարզել, բացահայտել և հիմնավորել, թե արդյոք վարչարարության և վնասի միջև առկա է **անմիջական, ուղղակի** պատճառահետևանքային կապ, որից հետո միայն հանգել համապատասխան եզրակացության վնասի հատուցման պահանջը բավարարելու կամ մերժելու համար:»:

Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը թիվ ՎԴ/0326/05/20 վարչական գործով 2024 թվականի մայիսի 21-ին կայացված որոշմամբ տվել է հետևյալ պարզաբանումը.

«Վերահաստատելով վերոգրյալ իրավական դիրքորոշումները՝ Վճռաբեկ դատարանը հարկ է համարում հավելել, որ վարչական մարմինների կողմից իրականացված ոչ իրավաչափ (օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև՝ իրավաչափ) վարչարարության, ինչպես նաև անձին վնաս պատճառված լինելու պայմաններում վարչարարությամբ պատճառված վնասի հատուցման հարցի քննարկման շրջանակում անհրաժեշտ է պարզել՝ արդյո՞ք անձին պատճառված վնասը ոչ իրավաչափ (օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև՝ իրավաչափ) վարչարարության անմիջական, փաստացի հետևանքն է, այսինքն՝ վնասը պատճառվել է անձին անմիջապես վարչական մարմնի ոչ իրավաչափ (օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև՝ իրավաչափ) վարչարարության արդյունքում՝ առանց այլ անձանց կողմից վարչարարությանը հաջորդող միջնորդավորված գործողությունների:

Հակառակ մեկնաբանության պարագայում, անձին պատճառված վնասը վարչարարությանը հաջորդող միջնորդավորված գործողությունների արդյունքում պատճառված լինելու, ըստ այդմ՝ վնասի և ոչ իրավաչափ (օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ նաև՝ իրավաչափ) վարչարարության միջև անմիջական, ուղղակի պատճառահետևանքային կապի բացակայության պայմաններում խաթարվում է վարչարարությամբ պատճառված վնասի փոխհատուցման ինստիտուտի գաղափարը, այն է՝ փոխհատուցել հենց անմիջականորեն վարչարարությամբ փաստացի պատճառված վնասը:»:

Դիմումով ներկայացված պահանջի հիմքում դրված Վճռով Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարանը, անդրադառնալով Երևանի քաղաքապետի 2023 թվականի դեկտեմբերի 18-ի «Դիմումը մերժելու մասին» N 4172-Ա որոշմամբ պատճառված վնասը Երևանի քաղաքապետարանի ոչ իրավաչափ անգործության հետևանք չհանդիսանալու վերաբերյալ կատարված եզրահանգումներին, փաստել է, որ թիվ ՎԴ/10905/05/23 վարչական գործով քննության առարկա չի հանդիսանում նաև Աղասի Կարապետյանին սեփականության իրավունքով պատկանող տրանսպորտային միջոցի վթարի և Երևանի քաղաքապետարանի կողմից տվյալ վայրում՝ բաց դիտահորից առաջ 1.33

«Այլ վտանգներ» ճանապարհային նախագգուշացնող նշանի տեղադրված չլինելու անգործության միջև պատճառահետևանքային կապի պարզումը, ընդ որում՝ դատարանն ընդգծել է, որ նման կապը կարող է և պետք է պարզվի միայն Երևանի քաղաքապետարանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչվելու դատական ակտն օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ ոչ իրավաչափ վարչարարության հետևանքով պատճառված վնասի հատուցման վարույթում:

Հաշվի առնելով Վճռի՝ վերը մեջբերված դիտարկումը, ինչպես նաև վնասի փոխհատուցման պահանջի քննությանն առաջադրված օրենսդրական պահանջներն ու իրավակիրառ պրակտիկայում տեղ գտած՝ Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանի պարզաբանումները՝ Դիմումի քննության վարույթի շրջանակներում ենթակա են պարզման, թե արդյո՞ք.

1) վարույթի նյութերով հիմնավորվում է Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի անգործության և 2023 թվականի հունիսի 27-ին Երևան քաղաքի Իսակովի պողոտայում 1915 թվականի զոհերի հուշարձանի դիմացի հատվածում «LEXUS» մակնիշի «50US550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայի մասնակցությամբ տեղի ունեցած ճանապարհատրանսպորտային պատահարի միջև պատճառահետևանքային կապի առկայությունը,

2) հիմնավորվում է 6.096.000 (վեց միլիոն իննսունվեց հազար) ՀՀ դրամի չափով վնասը Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի ոչ իրավաչափ վարչարարության ուղղակի և անմիջական հետևանքը հանդիսանալու հանգամանքը,

3) հիմնավորվում է 6.096.000 (վեց միլիոն իննսունվեց հազար) ՀՀ դրամի չափով վնասը Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի ոչ իրավաչափ վարչարարության անմիջական, փաստացի հետևանքը հանդիսանալու հանգամանքը, այսինքն այն, որ նշված վնասը պատճառվել է անմիջապես վարչական մարմնի ոչ իրավաչափ վարչարարության արդյունքում՝ առանց այլ անձանց կողմից վարչարարությանը հաջորդող միջնորդավորված գործողությունների:

Դիմումով ներկայացված պահանջի հիմքում, որպես պատահարը պայմանավորող և այն կանխելու անհնարինությունը հիմնավորող ապացույց, դրվել է Ավտոտեխնիկական եզրակացությունը, որը գնահատվում է ոչ արժանահավատ և ոչ վերաբերելի ապացույց, քանի որ դրանում կատարված հետևությունները և փորձագետի կողմից կատարված հաշվարկները հիմնված են բացառապես վարորդի կողմից անձամբ հայտնած տվյալների ու տեղեկությունների վրա:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունիսի 28-ի «Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները և տրանսպորտային միջոցների շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների ցանկը հաստատելու մասին» N 955-Ն որոշմամբ հաստատված կանոնների 65-րդ կետով սահմանված է, որ վարորդը տրանսպորտային միջոցը պետք է վարի սահմանված արագությունը չգերազանցող արագությամբ՝ հաշվի առնելով երթևեկության ինտենսիվությունն ու տրանսպորտային միջոցի և բեռի վիճակն ու առանձնահատկությունները, ճանապարհային և օդերևութաբանական պայմանները, մասնավորապես, ճանապարհային ծածկույթի վիճակն ու տեսանելիությունը երթևեկության ուղղությամբ: Նույն կանոնների 67-րդ կետով սահմանված է, որ երթևեկության համար խոչընդոտ կամ վտանգ առաջանալու դեպքում, որը վարորդն ի վիճակի էր հայտնաբերել, նա պետք է միջոցներ ձեռնարկի արագությունն իջեցնելու՝ ընդհուպ մինչև տրանսպորտային միջոցը կանգնեցնելը: Այդ դեպքում կողանցումն ու շրջանցումը

թույլատրելի է, եթե վարորդը համոզված է, որ դա անվտանգ է երթևեկության մյուս մասնակիցների համար:

Ավտոտեխնիկական եզրակացության բովանդակությունից պարզվում է, որ օբյեկտիվ իրականությունը բացահայտող հետևությունների հանգելու համար փորձագետը չի տիրապետել պատահարի հանգամանքները հետազոտող փորձագիտական եզրակացության, իսկ պատահարը կանխելու անհնարինության և վարորդի կողմից ճանապարհային երթևեկության կանոնների խախտում թույլ տրված չլինելու վերաբերյալ հետևությունները փորձագետը կատարել է հավաստի և արժանահավատ ելակետային այնպիսի տվյալների բացակայության պայմաններում, որպիսիք վերաբերում են՝ վարորդի օրգանիզմում ալկոհոլի առկայությունը ստուգելուն, ավտոմեքենայի ընթացքի արագությունը (պատահարից հետո ավտոմեքենայի արագության ցուցիչի փորձաքննություն) որոշելուն, երթևեկության վտանգը կամ խոչընդոտը հայտնաբերելու հնարավորությունը պարզելուն, ավտոմեքենան արգելակելու կամ ավտոմեքենայի արագությունը նվազեցնելու գործողություններ կատարելուն, խոչընդոտը շրջանցելու անհնարինությունը հաշվարկելուն և այլն:

Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը թիվ ԵԷԴ/1284/02/12 քաղաքացիական գործով 2015 թվականի հուլիսի 17-ին կայացված որոշմամբ անդրադառնալով ապացույցների գնահատման հարցին, նշել է, որ ապացույցի յուրաքանչյուր տեսակ ունի իր առանձնահատկությունները, ինչը կարող է պայմանավորված լինել ապացույցի կազմավորման բնույթով, աղբյուրով, արտահայտման ձևով և այլ գործոններով, հետևաբար անգամ ընդհանուր կարգով գնահատումն անհրաժեշտ է իրականացնել այդ առանձնահատկությունների հաշվառմամբ: Նույն որոշմամբ անդրադառնալով փորձագետի եզրակացության, որպես ապացույցի գնահատման առանձնահատկություններին, Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը առանձնացրել է այն հիմնական չափորոշիչները, որոնք ենթակա են կիրառման ապացույցի գնահատումը վերաբերելիության, թույլատրելիության և արժանահավատության տեսանկյունից իրականացնելիս: Ըստ այդմ՝ Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանը գտել է, որ փորձագետի եզրակացությունը վերաբերելիության առումով գնահատելիս՝ նախևառաջ պետք է հաշվի առնել այն հանգամանքը, թե փորձագետին առաջադրված հարցերը որքանով նշանակություն ունեն գործի լուծման համար, ապա միայն անդրադառնալ այդ հարցադրումների վերաբերյալ արված եզրահանգումներին, թույլատրելիության տեսանկյունից գնահատման ենթարկելիս՝ առաջնահերթ կարևորվում է փորձաքննությունն իրականացնող անձի որակավորումը և ձեռնհասությունը, արժանահավատության տեսանկյունից գնահատելիս՝ պետք է հաշվի առնել փորձաքննության ընթացքում կիրառված մեթոդների գիտական հիմնավորվածության աստիճանը, ելակետային տվյալների բնույթը, փորձագետի հետևությունների փաստարկվածության աստիճանը, եզրակացության համապատասխանությունը գործում առկա այլ ապացույցներին:

Ինչ վերաբերում է Ավտոտեխնիկական եզրակացության հիմքում դրված՝ «Անձին գրավոր հարցման ենթարկելու մասին» 2023 թվականի օգոստոսի 2-ի արձանագրությանը, ապա այն կազմվել է պատահարից տևական ժամանակ անց և չի հանդիսանում պատահարի հանգամանքներն օբյեկտիվորեն բացահայտող ապացույց, քանի որ կրում է բացառապես սուբյեկտիվ բնույթ, պարունակում է շահագրգիռ անձ հանդիսացող վարորդի կողմից հայտնած տվյալներ և տեղեկատվություն, որոնց իսկությունը և հավաստիությունը ստուգող և հաստատող որևէ այլ պատշաճ ապացույց Դիմումին կից ներկայացված չէ:

Ավտոտեխնիկական եզրակացության բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ հետազոտությամբ պարզվում է, որ այն չի հանդիսանում քննարկվող ճանապարհատրանսպորտային պատահարի առաջացումը տեխնիկական տեսակետից պայմանավորած պատճառները բացահայտող պատշաճ ապացույց, դրանով չեն կարող ապացուցված համարվել վարորդի կողմից ՃԵԿ-ի Օրենքի պահանջներին հակասող և պատահարի առաջացումը պայմանավորող գործողություններ թույլ տրված չլինելու, ինչպես նաև պատահարը կանխելու տեխնիկական հնարավորություններ առկա չլինելու փաստական հանգամանքները:

Ավտոտեխնիկական եզրակացության ապացուցողական նշանակության օբյեկտիվ գնահատմամբ պարզվում է, որ դրանով չի հիմնավորվում Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի անգործության և 2023 թվականի հունիսի 27-ին Երևան քաղաքի Իսակովի պողոտայում 1915 թվականի զոհերի հուշարձանի դիմացի հատվածում «LEXUS» մակնիշի «50US550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայի մասնակցությամբ տեղի ունեցած ճանապարհատրանսպորտային պատահարի միջև պատճառահետևանքային կապի առկայությունը, քանի որ ավտոտեխնիկական փորձաքննության համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների բացակայության պայմաններում քննարկվող պատահարը և 6.096.000 (վեց միլիոն ինսուսովեց հազար) ՀՀ դրամի չափով վնասն այլ անձի (վարորդի) կողմից իրականացված՝ Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված վարչարարությանը հաջորդող միջնորդավորված գործողությունների ուղղակի, անմիջական և անխուսափելի հետևանքը չհանդիսանալու հանգամանքը մնում է չապացուցված:

Ինչ վերաբերում է Ապրանքագիտական եզրակացությանը, ապա այն ևս գնահատվում է ոչ արժանահավատ, քանի որ այն հիմնված չէ 2023 թվականի հունիսի 27-ին տեղի ունեցած պատահարում վնասված «LEXUS» մակնիշի «50US550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայի հետքաբանական փորձաքննությամբ պարզված տվյալների վրա, ինչով պայմանավորված՝ չի հիմնավորվում, որ դրանում դիտարկված վնասվածքները նույնական են քննարկվող պատահարի հետևանքով առաջացած վնասվածքներին:

Ելնելով վերոգրյալից և հաշվի առնելով, որ 2026 թվականի սեպտեմբերի 24-ի թիվ Դ-103650-26 դիմումի հիման վրա իրականացված վարչարարությամբ չի ապացուցվել 2023 թվականի հունիսի 27-ին «LEXUS» մակնիշի «50US550» հաշվառման համարանիշի ավտոմեքենայի մասնակցությամբ ինքնավթարը Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի վարչարարության (անգործության) ուղղակի, անմիջական և անխուսափելի հետևանքը հանդիսանալու հանգամանքը, չի ապացուցվել պատահարը և 6.096.000 (վեց միլիոն ինսուսովեց հազար) ՀՀ դրամի չափով վնասն այլ անձի (վարորդի) կողմից իրականացված՝ Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված վարչարարությանը հաջորդող միջնորդավորված գործողությունների (ճանապարհային երթևեկության կանոնների պահանջներին հակասող և պատահարի առաջացումը պայմանավորող գործողություններ) ուղղակի, անմիջական և անխուսափելի հետևանքը չհանդիսանալու հանգամանքը, չի ապացուցվել Վճռով ոչ իրավաչափ ճանաչված՝ վարչական մարմնի անգործության և 6.096.000 (վեց միլիոն ինսուսովեց հազար) ՀՀ դրամ ենթադրյալ վնասի միջև պատճառահետևանքային կապի առկայությունը, ինչպես նաև նկատի ունենալով, որ Դիմումին կից ներկայացված Ավտոտեխնիկական եզրակացությունը և Ապրանքագիտական եզրակացությունը հանդիսանում են ոչ վերաբերելի և անարժանահավատ ապացույցներ և հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 17-րդ, 1063-րդ հոդվածների, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունիսի 28-ի N 955-Ն որոշմամբ հաստատված կանոնների 65-րդ և 67-րդ կետերի

դրույթները և ղեկավարվելով «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 42-րդ և 43-րդ հոդվածներով՝

ՈՐՈՇԵՑԻ

1. Երևանի քաղաքապետարան հասցեագրված՝ Աղասի Կարապետյանի ներկայացուցիչներ Ռուբեն Բալոյանի և Զարուհի Վարդանյանի 2026 թվականի սեպտեմբերի 24-ի թիվ Դ-103650-26 դիմումը մերժել:

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն ստանալու հաջորդ օրը:

3. Սույն որոշումը կարող է վարչական կարգով բողոքարկվել Երևանի քաղաքապետին կամ դատական կարգով՝ Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարան՝ դրա ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկամսյա ժամկետում:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՎԻՆՅԱՆ

